

کارآفرینی کودکان در آمریکا

منبع: مقاله "کارآفرینی کودکان در آمریکا" - روزنامه اعتماد - چهارشنبه ۱۴ مهر - ۱۳۸۲ - اولین ویژه نامه کارآفرینی کودک - تهیه کننده: گروه هیئت تحریریه

تحقیق حاضر در مورد کارآفرینی کودکان در آمریکا اجرا شده است. وضعیت به گونه‌ی بود که کودکان امریکایی با دیدن پدران خویش به این نتیجه رسیده اند که نظام کارگری و کارفرمایی باعث ایجاد فشار عظیمی بر روی آنها خواهد شد در واقع پیروی از یک شخص و یک رئیس باعث از بین رفتن نیروی خلاقیت و ابتکار در انسان می‌شود. آنها به وضوح می‌دیدند که پدرانشان صرفاً مطیع و فرمانبردار هستند و نیروی ایده‌زایی و خلاقیت در اثر این دستورات یکجانبه از طرف کارفرما از میان رفته است. در واقع این فرزندان علی‌رغم سن پایین نوعی دموکراسی سازمانی و سلسله مراتب از پیش تعیین شده و معین را درک می‌کردند و این فرآیند به خوبی برای آنها قابل لمس بود. از طرف دیگر آنها به خوبی دانستند که احساسات آنان، تفکر آنان، رسالت وجودی و استراتژی آنها با پدران خویش متفاوت است. آنها دیگر نه می‌توانستند و نه می‌خواستند که مطیع یک شخص باشند. دیگر برای این فرزندان جوان اسیر قیود سازمانی شدن و در بند تصمیمات از پیش تعیین شده امری نامتجانس و ناملموس با ویژگی‌های شخصیتی آنها بود. شخصیت کودکان امروز شخصیتی بود مبتنی بر روحیاتی خلاق، نوآور و به عبارتی دیگر کارآفرین، اینها ویژگی‌هایی بود که حداقل به صورت بالقوه در شخصیت کودکان امروز و بزرگان فردا قرار دارد. آنها دیگر نمی‌توانستند و نمی‌توانند و نخواهند توانست که سایه یک رهبر را بالای سر خود احساس نمایند. آنها خود می‌خواهند رئیس خود باشند، کارشان را خود ایجاد نمایند، طرحشان را خود پیاده کنند و به عبارت بهتر یک کارآفرین موفق باشند. در این راستا و در جهت اجرای چنین تفکرانی و به کارگیری چنین خصوصیات سودمندی یک تحقیق و مطالعه میدانی در آمریکا اجرا شد. در واقع این تحقیق در فضایی در آمریکا فراهم می‌شد که افراد بتوانند به طریق اجرایی و کاربردی این خصوصیات بالقوه خویش را به عرصه حضور رسانند. لذا برنامه‌ی با عنوان Minisociety یا جامعه کوچک در برخی مدارس آمریکا اجرا شد. هدف این برنامه آموزش کارآفرینی به لحاظ عملی و جنبه اجرایی آن برای کودکان بین ۸ تا ۱۶ سال بود. به طور عمده اهداف این پروژه را

می‌توان در سه قالب زیر عنوان نمود:

۱. تدارک و آماده‌سازی کودکان در بهره‌برداری از فرصت‌های محیطی و زمینه‌های کارآفرینی.
 ۲. آموزش مفاهیم کارآفرینی از جنبه عملی.
 ۳. ترکیب و ادغام مباحث کارآفرینی با دیگر موضوعاتی نظیر: ریاضیات، علوم اجتماعی، حل مساله، یادگیری گروهی و تفکر در شرایط بحرانی.
- اما محور جنبه‌های عملی این پروژه بدین صورت بود که دسته‌های پنج نفره‌یی از کودکان با انتخاب یک نام و یک پرچم کشور مورد نظر خود را گزینش می‌کردند. در مرحله بعد این کودکان در قالب شورای رهبری آن جامعه به برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری در جهت هدایت جامعه می‌پرداختند، به عنوان مثال، کودکان نیروهای مورد نظر خود را جهت همکاری از طریق مصاحبه‌ها، آزمون‌های استخدامی و سایر موارد این چنینی که خود ایجاد می‌کردند انتخاب می‌نمودند. در نمونه‌های دیگر، کودکان با شناخت از فرصت‌های موجود به ایجاد کسب و کارهای مطلوب جهت تولید کالاها و خدمات مورد نظر برای شهروندان مجازی خود می‌پرداختند. علت لفظ مجازی به این سبب است که تمامی این موارد از طریق نرم‌افزارهای خاص کامپیوتری اجرا می‌شد. در واقع به صورت واقعی هیچ شهروند و یا هیچ کارمندی به غیر از همان پنج نفری که به عنوان شورای رهبری یا انجمن تصمیم‌گیری ایفای نقش می‌کردند وجود نداشت. در واقع این برنامه‌یی بود که به کمک آن کودکان می‌توانستند قوانین، الگوهای رفتاری و کاربردی، مهارت‌های خاص تصمیم‌گیری و سایر مواردی که در دنیای واقعی نمادهای حقیقی آن وجود دارد بشناسند. و به نوعی زمینه اصلی جهت رشد و شکوفایی استعدادها بالقوه آنان و تبدیل‌شان به فرصت‌های ترقی و پیشرفت فراهم آید.

موارد اجرایی

این دوره‌ها عمداً در طی ده هفته و در ده‌الی چهارده جلسه برگزار می‌شد. زمان برگزاری این کلاس‌ها در روزهای جمعه از ساعت ۹ تا ۱۲ ظهر بود. نکته اصلی که در این راستا باید توجه زیادی به آن مبذول داشت این است که طول این دوره‌های آموزشی باید در حد ایده‌آل و مناسب باشد. به عبارت بهتر کوتاهی این دوره‌ها سبب از دست رفتن این

آموخته‌ها در مدت کوتاهی خواهد شد همان‌طور که افزایش بیش از حد زمان این دوره‌ها نوعی کسالت و بی‌میلی را در افراد ایجاد می‌کند چرا که محرك و برنامه برای آنها بیش از حد طولانی می‌شود.

- نظرات برخی از افراد در مورد این دوره‌ها

مدیر اجرایی پروژه: اثربخشی این دوره به گونه‌ی بود که هیچ‌گاه نمی‌توانستیم بدون وجود این دوره‌ها حتی به نقطه آغازین آنها نیز دست یابیم.

یکی از کارکنان: عشق و علاقه بچه‌ها به این دوره‌های آموزشی است. آنها دیگر از خرید و فروش دست بر نمی‌دارند.

یکی دیگر از کارمندان Minisociety :

برنامه‌ی است که علاوه بر آنکه می‌تواند آموزه‌های زیادی را در زمینه‌های کسب و کار، تصمیم‌گیری، خرید و فروش به بچه‌های ما انتقال دهد نوعی برنامه تفریحی و سرگرمی نیز است.

مادر یک پسر یازده ساله: من هیچ‌گاه نمی‌توانستم فرزندم را جهت کارهای گروهی و به طور کلی تصمیم‌گیری به صورت مستقل حرکت دهم اما در حال حاضر و بعد از طی این دوره وضع به گونه‌ی شده است که من دیگر جلوی او را نمی‌توانم بگیرم. پسر همواره در مورد چگونگی راه‌اندازی یک کسب و کار جدید و فروش محصول به همراه سایر دوستانش از من سوؤالاتی می‌کند.

نحوه ارزیابی کارایی دوره های Minisociety

جهت ارزیابی راندمان و بازدهی این دوره‌های آموزشی دو دوره تست سنجش وضعیت از کودکان به عمل آمد به طوری که تست اول قبل از اجرای این پروژه و تست دوم بعد از اجرای آن بود. در تستی که قبل از اجرای این پروژه انجام شد تنها ۲۷ درصد از کسانی که تمایل به شرکت در این دوره‌های آموزشی را داشتند از اصول و مفاهیم کسب و کار و کارآفرینی اطلاعات داشتند. اما در تست دوم که بعد از این دوره انجام شد وضع به گونه‌ی دیگر بود.

اکنون ۹۳ درصد از افرادی که در این دوره‌های آموزشی شرکت کرده بودند به خوبی اصول و مفاهیم کسب و کار و کارآفرینی را درک می‌کردند. ضمن اینکه طبق گفته والدین این کودکان علاوه بر پرورش سطح نبوغ و آگاهی

فرزندان آنان در زمینه کسب و کار آنها اکنون مفاهیم درسی خود را نیز بهتر درک می‌کردند و این بالواقع یکی از شگفتی‌های این دوره آموزشی بود. اما در مورد نحوه و استاندارد ارزیابی کارآیی این پروژه باید بگوییم که تست‌های آموزشی با مدل‌های صددرصد علمی و از طریق نرم‌افزارهای کامپیوتری اجرا می‌شد و این امر به خوبی می‌تواند بازگویی کیفیت بالایی این دوره‌ها باشد.

- نکات مهم:

برخی از مهمترین نکات که در راستای تهیه و اجرای این پروژه‌های آموزشی کارآفرینی کودک باید مدنظر قرار داد به قرار زیر است:

۱. از مهمترین مواردی که باید به آن توجه اساسی نمود، وجود دوره‌های آموزشی جهت ارتقای سطح فنی و به روز کردن برای معلمان است. به عبارت بهتر همان‌گونه که ما از طریق این پروژه‌های آموزشی می‌خواهیم توانایی کودکان را ارتقا دهیم و بتوانیم استعدادها بالقوه آنان را به کارگیریم ضروری است که معلمان و اساتید ما نیز آگاهی از وجود و انتقال چنین مفاهیمی را داشته باشند. پس ضروری می‌نماید جهت اجرای بهتر و موثرتر و به روزتر کردن این دوره‌های آموزشی، معلمان و اساتید ما نیز با فرصت‌های جدید، آشنا شوند.
۲. بدون شک، تمام کودکانی که در این دوره‌های آموزشی قصد شرکت کردن و آموزش دیدن را دارند از نظر سطح نبوغ و استعداد در یک اندازه نیستند لذا ضروری است که با توجه به سطوح مختلف یادگیری دانش‌آموزان دوره‌های جداگانه‌یی برای آنها فراهم شود. به عبارت بهتر این دوره‌ها باید متناسب با وضعیت نبوغ افراد طرح‌ریزی شود.
۳. باید تا حد ممکن در دوره‌های آموزشی از تکنولوژی‌ها و نرم‌افزارهای مدرن کامپیوتری بهره برد. به عنوان مثال، دوره‌های آموزش و پرورش گل و گیاه در بسیاری از نقاط جهان و برای سنین مختلف ۸ تا ۱۲ سال اجرا می‌شود. اما این دوره‌های آموزشی و شرکت‌کنندگان آنها به هیچ عنوان نمی‌توانند به عنوان یک کارآفرین ظهور نمایند چرا که مسیر و محور اصلی ارتقا و نوآوری برای آنها مجهول و پوشیده است. اما در نمونه‌یی دیگر که در هند برگزار شد این دوره‌های آموزشی به نحوی دیگر اجرا شد. در آنجا نیز پایه اصلی کار بر همان آموزش و پرورش گل و گیاه بود اما در این کلاس‌های آموزشی آن

چیزی که مازاد و افزوده بر سایر دوره‌های آموزشی جلوه می‌کرد آموزش نحوه خرید و فروش گل و گیاه از طریق اینترنت و وبسایت‌های تجاری بود. در واقع این دوره آموزشی آن افق و مسیر مجهول را به نوعی نمایان می‌ساخت.

۴. یکی از نکات بسیار موثر و مهمی که در امر کارآفرینی (در سنین مختلف) باید توجه خاص و ویژه‌ی به آن مبذول داشت توانایی و هنر شنیدن و بیان کردن است. متأسفانه این یکی از مواردی است که از توجه دقیق و موشکافانه به دور مانده است. این واقعیت که موثر شنیدن و خوب بیان کردن یک هنر و توانایی است از چشم بسیاری از اساتید و صاحبان فن و بیان به دور مانده است. بالواقع به راحتی می‌توان چنین ادعا کرد که یکی از پله‌های اصلی و پایه‌ی کارآفرینان موفق توانایی موثر شنیدن و خوب بیان کردن آنهاست. در این راستا باید به این نکته ظریف دقت اساسی نمود که موثر شنیدن و شنیدن دو مقوله متفاوت و جدا از هم هستند. همه ما می‌شنویم، همه ما می‌بینیم و همه ما صحبت می‌کنیم اما اثربخشی در شنیدن، دیدن و بیان کردن مقوله‌ی متفاوت با اینهاست. اینها هنرهای اکتسابی هستند که در مقابل شنیدن، دیدن و بیان کردن ذاتی قرار دارند. در تعریف شنیدن موثر و تفهیم مفاهیم با بیانی رسا و دقیق می‌توان چنین بیان نمود که در این اثربخشی‌ها ما نکات ریز، مهم و استراتژیکی را می‌بینیم، می‌شنویم و بیان می‌کنیم که از دید انسان‌های عادی که فاقد این توانایی هستند به دور است لذا یکی از نکات اساسی که معلمین و اساتید باید در طول این دوره‌های آموزشی، توجه محوری به آن نمایند تقویت و پرورش قوای سمعی، بصری و بیانی افراد است و در این زمینه همین نکته کافی است که بدانیم شالوده و محور اصلی ارتقا، پیشرفت، نوآوری، خلاقیت و در نهایت کارآفرین شدن اثربخشی بالا در شنیدن، دیدن و بیان کردن است.

۵. جهت ارتقای سطح کارآیی و بهره‌وری معلمین مدارس، والدین و حتی صاحبان صنایع باید نتایج این دوره‌های آموزشی به صورت یک بازخور در اختیار آنها قرار گیرد. در واقع از طریق این بازخورهاست که هر یک از گروه‌های مذکور می‌توانند از پیشرفت کار خویش آگاهی یابند. به عبارت بهتر معلمین مدارس از طریق بازخور این دوره‌های آموزشی می‌توانند با نیازهای جدید، مسیرهای پیشرفت جدید و تکمیل بهتر دوره‌های آموزش گام‌های

بنیادینی بر دارند. در والدین می‌توان از طریق بازخور این دوره‌ها نوعی انگیزش و شوق و هیجان جهت ترغیب و هدایت فرزندان خود جهت شرکت در این دوره‌های آموزشی ایجاد کرد. در واقع والدین و معلمان مدارس از طریق این نتایج به نوعی اطمینان و آرامش خاطر از افق روشن آتی فرزندان خویش حاصل می‌کنند. از نقش صاحبان صنایع در ارتقای کیفیت و حتی کمیت این دوره‌های آموزشی نمی‌توانیم غافل بمانیم. در حقیقت یکی از مصارف نهایی و مهم این کودکان امروز و جوانان آینده صاحبان و مدیران صنایع هستند. شاید اینها به لحاظ ابعاد عملی از نیازهای آتی در صنایع و کسب و کار آگاهی بهتری داشته باشند. لذا آنچه که ضروری می‌نماید و به هیچ عنوان نباید از آن غافل شد نقش مدیران و صاحبان صنایع در تدوین نوع و کلاس کاری این دوره‌های آموزشی است.

- يك مطالعه موردی

یکی از جالبترین مطالعات موردی که در آمریکا و در مرکز مطالعات و آموزش اقتصاد Idaho انجام گرفت و شگفتی بسیاری را برانگیخت به قرار زیر بود: در این کارگروهی دانش آموزان به دستجات کوچک ۵ تا ۷ نفره تقسیم می‌شدند. هر یک از گروه‌های دانش‌آموزی یک کشور را برای خود انتخاب می‌کردند. سپس این دانش‌آموزان به مطالعه قوانین مهم اقتصادی، صادرات، واردات، حقوق گمرکی، تعرفه‌ها و سایر موارد این چینی که در بسته‌های نرم‌افزاری خاصی وجود داشت می‌پرداختند. پس از اتمام تحقیقات آنها و آشنایی‌شان با اصول بنیادین صادرات و واردات اینک آنها باید از طریق شبکه‌پی خاص که با سایر گروه‌ها ارتباط برقرار می‌کردند، در حکم پیشه‌وران و بازرگانان یک کشور عمل می‌کردند. آنها باید به امر صادرات و واردات مجازی به سایر کشورها می‌پرداختند. نتیجه این مسابقه و این دوره آموزشی چنین مشخص می‌شد که هر کشوری که می‌توانست متناسب با تولید ناخالص ملی آن کشور ارزش افزوده بیشتری را کسب نماید برنده این بازی و کلاس آموزشی می‌شد. به این ترتیب بود که دانش‌آموزان با اصول محوری صادرات و واردات به خوبی آشنا می‌شدند و نوع و حس کارآفرینی در آنها تقویت می‌یافت. بچه‌ها در این سنین کم با مفاهیمی چون کارتهای اعتباری، ارزش افزوده، تعرفه‌های گمرکی و حتی حقوق بین‌الملل آشنا

مي شدند. اين يك رويان بود بلکه نتیجه کار و تحقیقات و پژوهش های
گسترده در زمینه کارآفرینی کودک و حل مشکلات آتی کودکان امروز بود .